

• Det er arbejdsopgaven selv som er ikke de simple  
 medarbejdere instruktion og ordentlige medarbejdere.  
 • Dinge er ikke mere enskellige end de vilkårene der  
 angiver dem.  
 • Dette inkluderer af hensyn til sikkerhedsforholdene på  
 arbejdspladsen, der angiver position på arbejdspladsen  
 og de tekniske vilkår, og angiver de simple løs-  
 ninger medarbejdere er en sikkerhed, der er  
 sikret til alle angivne vilkår ikke.  
 • Mange omgivelser (men ikke alle) er i sig selv  
 konstruktive, og arbejder vilkårene normalt  
 arbejder, uden at de har ret til medarbejdere



"Det ville ikke være noget problem for min chef at fyre mig"- Unges fortællinger om usikkerhed i arbejdet.

*Mette Lykke Nielsen, lektor, ph.d.  
Center for Ungdomsforskning, Ålborg Univesitet, CPH  
mln@learning.aau.dk*

*'Uden sikkerhedsnet' Center for Ungdomsforskning  
11. maj 2016*

1) Prækært arbejde i et ungdomsforsknings perspektiv: Et nyt 'Prekariat' blandt unge eller unge i transition?

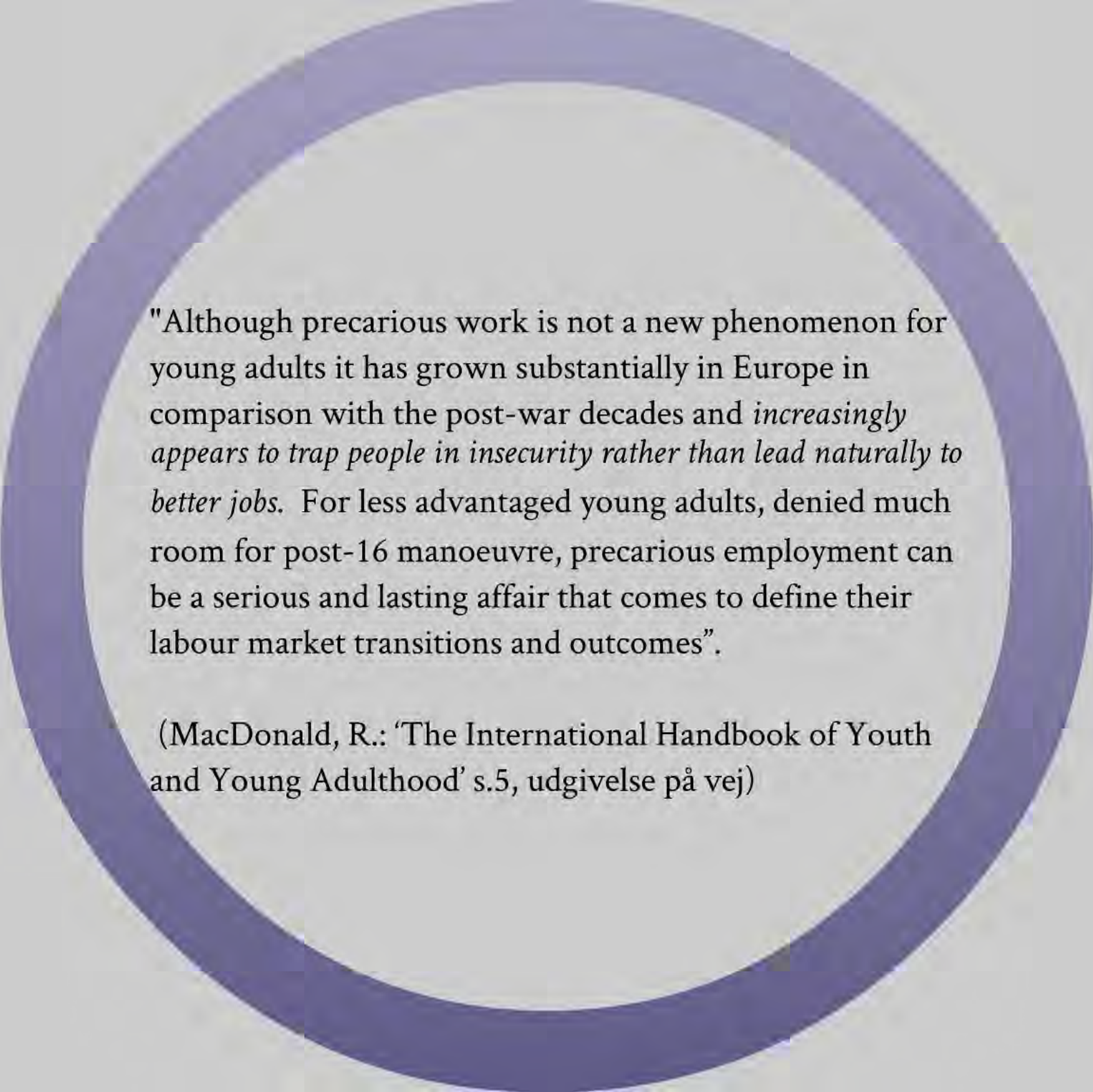
2) 5 fortællinger om usikkerhed : Hvilke former for usikkerheder fortæller de unge om?

“Min far havde ét job i hans hele hans liv. Jeg kommer til at have seks jobs i mit liv. Mine børn vil få seks job på en gang”.

(Robin Chase medstifter af Zipcar til ‘The Guardian’ i 2015)

## Hvad er prekært arbejde?

- Den finansielle krise i 2008 skabte nye former for usikkerhed og udstødelse fra arbejdsmarkedet, som særligt ramte unge, men også andre grupper (Furlong et al 2011, Hamilton et al 2014)
- Risici og usikkerhed bliver overført til arbejdstagere som følge af en efterspørgsel efter en øget fleksibilitet på arbejdsmarkedet. (Scheuer 2011, Standing 2011, Kallenberg 2009, Furlong 2009)
- Snævre def.: Kontraktmæssige ansættelsesforhold (uønsket deltid, tidsbegrænsede ansættelser, atypisk arbejde, vikar arbejde).
- Brede def.: Begrænset social sikkerhed i form af begrænsede sociale ydelser, begrænsninger i lovmæssige rettigheder, begrænset mulighed for tilknytning til arbejdspladsen, identitet i arbejdet, samt at opbygge en karriere og fremtid.
- Def. prekært arbejde : "(...) beskæftigelse der er usikker, uforudsigeligt, og risikabelt set fra medarbejderens synspunkt". (Kallenberg 2009, s. 2 ).
- Et stigende problem, der særligt gælder unge.( ILO 2011, Mills 2004, Standing 2011)



"Although precarious work is not a new phenomenon for young adults it has grown substantially in Europe in comparison with the post-war decades and *increasingly appears to trap people in insecurity rather than lead naturally to better jobs*. For less advantaged young adults, denied much room for post-16 manoeuvre, precarious employment can be a serious and lasting affair that comes to define their labour market transitions and outcomes".

(MacDonald, R.: 'The International Handbook of Youth and Young Adulthood' s.5, udgivelse på vej)



# Data materiale:

- *Kvalitative interviews med unge om erfaringer fra arbejdslivet i relation til sikkerhed*
- *I alt: 99 unge mellem 18 and 24 år*
- *Indhentet 2009-2016*
- *Primært i sundhedsektoren (plejehjem)*
- *Metal industri*
- *Detailhandel (supermarkeder)*
- *Interviews med unges ledere (2009-2016)*
- *Etnografiske observationer af praksis på unges arbejdspladser (2015-2016)*





Elias: Jeg er jo lidt bange (griner lidt nervøst) for mit knæ. Jeg har revet korsbåndet og menisken over. Det er ikke noget, jeg gider fortælle de andre – men hvis jeg kan, så vil jeg se, om jeg kan slippe for at bære de helt tunge ting. Det må de blive sure over, men... (sukker).

Int.: Tænker du, at de kunne blive sure over det?

Elias: Øh... ja fordi jeg har jo ikke helt fortalt dem, at jeg har sådan en knæskade. Men jeg er jo, klar igen... Der skal noget virkelig slemt til, øhm... Så det må jeg bare undgå.

Int.: Men man kunne jo også tænke, de (lederne, red.) kunne tage hensyn til det? Men det tænker du ikke, at de gør?

Elias: Altså, min erfaring er at chefer ikke er på den måde. De tænker kun på deres egen butik, og... hvordan de tjener hurtigst penge på butikken. Og jeg er jo godt klar over, at jeg bare har været heldig for at få jobbet.

(Elias 18 år. Første dag i jobbet som butiksassistent. Ansat 7 timer om ugen, kontrakt med 3 md. 's prøvetid)

1 md. efter:

Int.: Hvordan det er gået med at passe på knæet?

Elias: Det er sjovt du spørger, for jeg tror jeg har løftet noget tungt her. Det er endt med, at jeg skal opereres her i marts (griner let nervøst).

Int.: Okay! Hvad skete der?

Elias: Jeg skulle bære nogle kasser. De var lidt tungere end jeg egentlig havde regnet med. De så ikke særligt tunge ud. Men indholdet var åbenbart meget tungt. Så sagde det knæk i knæet.

Int.: Hvad gjorde du så?

Elias: Så gik jeg lige ud på kontoret og tog en Panodil, og lige sad ned lidt. Øhm og så måtte jeg jo arbejde færdigt.

Int.: Så du sagde ikke noget?

Elias: Nej, jeg venter med at sige det til ham lige lidt før operationen. Jeg er bare bange for, at han fyrer mig. Så det gider jeg ikke.

(Elias 18 år. Butiksassistent. Ansat 7 timer om ugen, kontrakt med 3 md. 's prøvetid)

"The Precariat does not feel part of a solidaristic labour community. This intensifies a sense of alienation and instrumentality in what they have to do. Actions and attitudes, derived from precariousness, drift towards

Kira: Arbejdsvilkårene er virkelig gode her (i supermarkedet, red.). For eksempel med lønnen, her får vi jo tillæg, også efter kl. 6 og om søndagen. Og det får man ikke de andre steder, jeg har været. Så der er virkelig stor forskel. Jeg beholder jo det job, jeg har på cafeen, fordi jeg har brug for pengene. Så der siger jeg jo heller ikke fra og siger: 'Ved I hvad, det er altså for dårligt, at jeg ikke får det tillæg'. For jeg vil jo gerne beholde det job, fordi jeg ikke har muligheder for at få et andet job. Man kan sige, at krisen også går lidt ud over os, fordi jobbene ikke hænger på træerne. Så tror jeg, at vi finder os i lidt mere, end vi ellers ville gøre."

(19 år, deltidsansat salgsassistent i supermarked og medarbejder på en cafe, 2011)

1 md.

Int: H  
Elias:  
operer

Int: O

Elias:  
særligt

Int: H

Elias:

Peter: Ja, jeg er alt-muligt-mand, hvis man kan kalde det sådan. Jeg vil hellere formulere det sådan, at jeg gør det, de andre ikke gider.

Int.: Okay, er det fair?

Peter: Nej, det er ikke fair, det synes jeg ikke selv. Men hvad kan jeg gøre ved det? Ikke særlig meget.

Int.: Du siger, at du har arbejdet med hårdt fysisk arbejde siden du var 15 år. Hvordan kan det være?

Peter: Det ved jeg ikke. Nok også fordi jeg var så stor, da jeg var mindre. Jeg kunne sagtens. Jeg har jo bare sagt 'ja, hvorfor ikke' og så først nu opdaget, at det var nok ikke så klogt (Peter har ondt i ryg og led, red.).

Int.: Er det svært at få sådan et arbejde, som du har?

Peter: Ja pt. er det jo svært at få et arbejde nogen steder overhovedet (2011, red.).

Int.: Har det nogen betydning for, hvorfor du er her?

Peter: Ja, det har det. Jeg tør ikke rigtig sige op, for så ved jeg, hvor jeg ender, og det er på jobcenteret. Der gider jeg fandeme ikke sidde hver dag. Så et eller andet må jeg jo beskæftige mig med, plus at man får lidt pænere løn, end at være på kontanthjælp.

(18 år, fuldtidsansat serviceassistent i et supermarked, 2011)



"The Precariat does not feel part of a solidaristic labour community. This intensifies a sense of alienation and instrumentality in what they have to do. Actions and attitudes, derived from precariousness, drift towards opportunism. There is no 'shadow of the future' hanging over their actions, to give them a sense that what they say, do or feel today will have a strong or binding effect on their long-term relationships".

(Standing 2011, s. 12)

Mia: Som vikar eller afløser og ung kan man godt være lidt dårligt stillet nogle steder. Særligt i mine yngre år, der havde jeg også rigtig svært ved at sige fra. Der blev man altså sendt ud til de her beboere, som det faste personale ikke gad. Det kan også være beboere, der drikker meget, som de bliver trætte af, fordi at de igen skal lægge rent sengetøj på, og der er en masse ekstra opgaver, de bliver nødt til at tage sig af. Jeg tror det er en kombination af, at man er ung, og man er afløser. Så er ens stemme ikke så høj.

Int.: Så det siger man ikke nej til?

Mia: Ikke rigtig, og også fordi at typisk, så hvis man ikke lige kender beboerne, så... og det er et sted, man ikke kommer så ofte, jamen, så er det jo sådan: "Hvad skal jeg gøre, hvem skal jeg tage?"

(22 år, fast vikar som sosu-hjælper på et plejehjem, 2011)

Sarah: Altså hvis de ( i supermarkedet, red.) har brug for mig, så kan jeg fortsætte her. Har de ikke, så må jeg finde noget andet.

Int.: Okay så det er sådan lidt usikkert?

Sarah: Ja.

Int.: Hvordan har du det med at det er sådan lidt usikkert.

Sarah: Ah ikke så godt. Jeg ville gerne have noget sikkert.

(23 år, faglært butiksassistent, fuld tid, 6 md's kontrakt med statsligt løntilskud, 2015)



## Unge: En sammensat gruppe

### 1. Faglærte:

Unge i faglærte fuldtidsjobs. Vil ofte identificere sig med faget/ arbejdspladsen/ kollegaer. Kan have været på arbejdspladsen i flere år. Kan have ledelsesansvar.

### 2. Elever/lærlinge:

Unge der er i gang med en uddannelse som elev/lærling. Tilvalg af faget/arbejdet. I gang med en læreproces.

### 3. Studerende i arbejde:

Unge der arbejder deltid, mens de er i gang med en ungdomsuddannelse/ mellemlanguddannelse/ lang videregående uddannelse udenfor lønarbejdet. Arbejder ofte udenfor normal arbejdstid, i fleksible jobs.

### 4. Sabbatår ungarbejdere:

Unge der arbejder fuld tid, mens de tager et sabbatår inden de skal starte på uddannelse. Kan have en meget kortsigtet tidshorisont i relation til arbejdet.

### 5. Uddannelses drop-outs:

Unge i ufaglærte fuldtidsjobs, som er droppet ud af en ungdomsuddannelse, og ofte ikke har planer om at tage en uddannelse. Denne gruppe består i overvejende grad af unge mænd. Arbejder ofte i ufaglærte jobs i mange år frem .

### 6. Vikarer:

Ofte i kortvarige midlertidige ansættelser i forbindelse med et akut opstået behov for arbejdskraft eller udenfor normale arbejdstider. Ofte ingen kendskab til arbejdspladsen, arbejdsrutiner eller kollegaer i forvejen.

(Nielsen et al. Exploring and expanding the category of young adults workers, NJWLS, August 2013.)



# Unge, deltidsansatte og nyansatte er særligt udsatte

- Unge 18-24-årige har den højeste årlige incidens af samtlige anmeldte arbejdsulykker pr. årsværk sammenlignet med øvrige aldersgrupper.
- Deltidsansatte i job på 17-30 timer har en højere incidens af alle anmeldte arbejdsulykker pr. årsværk, sammenlignet med fuldtidsansatte.
- Deltidsansatte har forsat den højeste ulykkesrisiko når der korrigeres for alder, anciennitet og jobkategori.
- Nyansatte, med under et års anciennitet på arbejdspladsen, har en højere incidens af samtlige anmeldte arbejdsulykker pr. årsværk, end ansatte med længere anciennitet.

(Arbejdstilsynets årsopgørelse 2013 s. 17)

# Konklusion

- De unge i denne præsentation taler alle fra positioner i arbejdslivet der er knyttet til forskellige former for usikkerhed og flygtighed i arbejdet.
- Graden af usikkerhed og flygtighed varierer mellem de forskellige kategorier af unge- og antager forskellige former.
- Mange unge arbejder i usikre midlertidige studiejobs, hvor de deler det vilkår med 'Prekariatet' at de er ansat som 'fleksible buffere' på arbejdspladsen.
- Denne bufferposition kan skabe en perifer tilknytning til arbejdspladsen, som kan være knyttet til forskellige former for usikkerhed.
- Risikoen for at blive hængende i usikkert/ prekært arbejde er mest udtalt for de grupper af unge der i forvejen er marginaliseret på arbejdsmarkedet.

(22 år, fast vikar som s

**Tak !**

**Konklusion**